

# gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 6. maja 1874.

**Obseg:** Razpis državnih daril za sirarske združbe. — Vinske združbe. (Konec.) — Nesrečna letošnja spomlad. — „Ozir“, „oziroma“ ni predlog. — Pregovori in reki iz Notranjskega. — Izlet na Učko (Monte Maggiore). — Dalmacija in Bosnija. — Moj pès. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novièar.

## Gospodarske stvari.

### Razpis državnih daril za sirarske združbe.

1. C. k. ministerstvo kmetijstva je zarad tega, da bi ustanovitev sirarskih združeb v planinskih deželah Avstrijskih pospeševalo, katerim je namen skupno napravljanje in prodajanje sira in družih izdelkov iz mleka, razpisalo sledeča darila:

- Darilo 500 gld. za sirarske združbe, katere vsaki dan najmanj iz 400 bokalov (ali 566 litrov) mleka sir izdelujejo in katerih delo ne poneha ne pozimi ne poleti, ter katere tudi izdelke skupno prodajajo in dokažejo, da najumneje pri napravi sira ravnaajo in da imajo najbolje blago;
- dve premiji po 40 gold. za one sirarske združbe, katere tudi najmanj iz 400 bokalov mleka vsaki dan poprečno sir izdelujejo, in dokažejo, da umno ravnaajo pri napravi in da je blago dobro, ter da le bolj ali pozimi ali poleti delajo;
- dve premiji po 300 gld. za take sirarske združbe, katere iz manj kakor 400 bokalov mleka poprečno vsak dan sir napravljajo ali pa katere ne zadostujejo popolnoma pogojem, stavljenim za viša darila.

2. Za te premije se morejo oglasiti ali na planinah Avstrijskih vže obstoječe sirarske združbe, ali tudi take, ki se bodo letošnje poletje ustanovile. Darila se morejo le onim združbam dati, katere tudi verjetno dokažejo, da skupno prodajajo izdelke. Pri enacih razdelkih se ima najbolj ozirati na mastne sirarije. Prošnje se morajo skrajni čas vložiti do 15. novembra tega leta c. k. ministerstvu kmetijstva po poti c. k. deželne vlade ali kmetijske družbe.

3. Združbe, katere so v prejšnjih letih vže dobile darilo, smejo le takrat vnoviè se oglasiti za darilo, kadar dokažejo, da so se tako prestrojile, da so vredne, da se zopet na-nje ozira.

4. Vsaka taka združba mora najmanj 10 družbenikov z enacimi pravicami šteti.

5. V vsaki prošnji za omenjena darila se mora na tanko in verjetno odgovoriti na ta-le vprašanja:

- Kako dolgo obstoji združba in kdo jo je ustanovil?
- Koliko družbenikov šteje zdaj?
- V katerih obèinah imajo družbeniki svoja gospodarstva?
- Koliko glav molzne živine šteje združba?

- Ali samo mleko skupaj rabijo, ali pa tudi pašo imajo na skupni račun?
- Kako se glasi družbena pogodba? (Poverjeni prepis pogodbe ali obstojeèih pravil naj se priloži prošnji.)
- Ali se dela sir v lastnem ali v poslopju v najem vzetem, in kaka oprava je v poslopjih?
- Ali se gorkomer (termometer) rabi pri mleku, iz katerega se dela sir?
- Kako je plaèan sirar in morebiti še drugi pomoèniki?
- Koliko mleka se vsak dan in koliko v vsem skupaj podela v sir?
- Kateri izdelki so glavni in kateri postranski in kako se porabijo ostanki (siratka, pepél)?
- Kako se mleèni izdelki skupaj prodajo in po kateri ceni?
- Koliko se je v preteèenem in v prejšnjih letih mleènih izdelkov naredilo, koliko se je za te skupilo; kolikošni so bili stroški in koliko dobièka je vsak družbenik potegnil?

6. Vložene prošnje bode ministerstvo kmetijstva izročilo v rzsodbo zvedencem, kateri bodo tudi sirarije ogledali, ako bode treba.

7. Darila bode podelilo ministerstvo kmetijstva.

## Vinske združbe.

(Konec.)

Družbini udje.

§. 6. Družbini udje so trojni, in sicer:

- pravi udje, to so taki, ki imajo v vinskem okraju vinograde ali pa namestujejo posestnike vinogradov in se zavežejo vdeleževati se pri izvršnji družbenih namenov, zlasti kar se tièe djanskih poskušenj;
- podporni udje, kateri, razen izvrševanja djanskih poskušenj, prevzamejo pravilne dolžnosti pravih udov;
- èastni udje, katere družba izvoli iz onih mož, ki so si za povzdigo vinstva pridobili imenitne zasluge. Ti udje ne prevzamejo nikakoršnih pravilnih dolžnosti do družbe, temuè je podpiranje družbenih namenov pripušèeno njihovi prosti volji.

Pravice družnikov.

§. 7. Vsi družbini udje imajo pravico k družbinim zborom hoditi in pri njih glasovati, predloge staviti, družbino vravnavanje pregledovati, poskusna trtišèa in družbino klet obiskovati, se vinskih poskušenj vdeleževati in družbino bukvarnico rabiti.